

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Алекси Попов, член на Научно жури
по конкурса за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ в
Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания
(ИБЕИ) при БАН по научната специалност ЕНТОМОЛОГИЯ,
обявен в ДВ бр. 56 / 24.7.2015

Конкурсът е обявен за нуждите на секция *Биоразнообразие и екология на безгръбначните животни* на отдел *Животинско разнообразие и ресурси*. Единствен кандидат в конкурса е гл. ас. д-р **Владимир Сакалян** от ИБЕИ.

Д-р Сакалян е първият български ентомолог, който проучва фаунистиката и таксономията на твърдокрилите насекоми от семейство бронзовки (Buprestidae), което е основната му компетентност. Започвайки с анализ на фауната в отделни части на България, той достига до обобщение на информацията за семейството в цялата страна, до фаунистични приноси за други балкански страни, а по-късно и за Африка. Наред с това обект на изследванията му са и други семейства от същия разред – бегачите (Carabidae), сечковците (Cerambycidae), чернотелките (Tenebrionidae). Широките му познания върху твърдокрилите му дават възможност да събере и синтезира данните за този най-богат на видове разред насекоми в най-високите планини на България.

За конкурса Владимир Сакалян е представил 44 публикации, които правилно е разделил на такива по дисертацията, макар и публикувани след нея (6) и публикувани също след нея извън рамките на дисертацията (38), като последните подлежат на оценяване в конкурса. Всички публикации признавам изцяло за научни и по обявената специалност – ентомология, включително и въведението на книгата за насекомите на Пирин, защото съдържа материал, методи и район на изследване. Освен тях признавам три други публикации, които не са представени в конкурса, но са включени в списъка на цитиранията:

1. Национална стратегия за опазване на биоразнообразието (1993 – българска версия; 1998 – английска версия).
2. Вредни Buprestidae в България (1995, Трета национална конференция по ентомология).
3. Фориди от Кресненския пролом (2001, Биоразнообразие на Кресненския пролом).

С това общият брой на публикациите на д-р Сакалян, които оценявам, става 41.

Прави впечатление, че всички 24 статьи след дисертацията са в чуждестранни и международни индексирани и неиндексирани списания и между тях няма нито една в чисто българско списание, а по езици от 41 статьи и монографии всички са на английски с изключение на три статьи на български. Това допринася за добрата разпознаваемост сред международната научна общност на резултатите от изследванията на д-р Сакалян.

Научните приноси на д-р Сакалян са в областта на фаунистиката, таксономията, зоогеографията и екологията на твърдокрилите. Във фаунистично отношение той установява като нови за седем балкански страни и Кения 3 рода и 111 вида, почти всички от семейство Buprestidae. Най-съществен е приносът му с нови таксони към фауната на Кения, Албания, Македония, Сърбия и България. Установено е видовото разнообразие на бупрестидната фауна на Родопите, черноморското крайбрежие и Кресненския пролом, както и на церамбицидната фауна на Странджа. Таксономичните приноси включват описание на 22 нови вида от семейство Buprestidae и на 2 вида от Tenebrionidae от Африка. От тях 20 вида са от Кения, а останалите са от Етиопия, Уганда, Танзания, Ангола и Зимбабве. Д-р Сакалян обявява 9 нови синоними на таксони от Buprestidae от България и Мала Азия. Той изяснява

таксономичния статус и систематичното положение на подродовете на род *Chalcophorella* и издига 2 подвида бупрестиди и 3 подвида тенебриониди в ранг на самостоятелни видове. Приноси в областта на зоогеографията са анализите на фауната на Buprestidae на Албания, Македония и България и на отделни райони на нашата страна. Въз основа на тях д-р Сакалян формулира хипотеза за формирането на бупрестидната фауна на България и на Пирин. Той дефинира такива изводи и от зоогеографските си изследвания върху ендемичните таксони от Carabidae в България. Екологични приноси на д-р Сакалян са установяването на нови хранителни растения за 4 вида бупрестиди и по-общите резултати за трофичните връзки на видове от същото семейство у нас. Интерес за широк кръг ентомолози представлява предложенията от д-р Сакалян метод на цветни капани за проучване на видовото богатство, честотата, сезонната динамика и доминантната структура на цветоядните твърдокрили.

В научното творчество на д-р Сакалян се открояват три монографии. Каталогът на семейство Buprestidae в България съдържа критично ревизирана информация за хоризонталното и вертикалното разпространение, сезонната активност и хранителните растения на 198 таксона заедно с карти на разпространението на всеки от тях. Монографията за ендемичните и реликтни насекоми на Националния парк Пирин (представена в документите по конкурса като 4 глави от книга) е създадена по инициатива и под ръководството на д-р Сакалян и той е автор на заключителния анализ на резултатите за всички насекоми. Обзорът на ендемичните таксони от семейство Carabidae в България разглежда механизма и посоките на разселването им.

Научно-приложните приноси на д-р Сакалян се състоят в инвентаризирането на видовото разнообразие на твърдокрилите насекоми в трите национални парка с акцент върху редките, ендемичните, реликтните и застрашените видове.

В документите по конкурса д-р Сакалян е посочил 9 публикации в списания, реферирани и индексирани във Web of Science или Scopus, от които 7 са с импакт фактор (IF). Тези 9 статии са включени в SCI (Science Citation Index) Expanded. Публикациите в списания с IF в действителност са 8, защото статия № 3 от тази категория (Curletti & Sakalian 2007) е в Deutsche Entomologische Zeitschrift, списание, което през същата 2007 е получило за първи път IF = 0,41. С това д-р Сакалян покрива необходимия минимум от 8 публикации с IF при наличие на монография в Критериите на ИБЕИ за доцент.

Участникът в конкурса играе водеща роля в колективите, в които участва. Той е първи автор на 22 от публикациите или 58 %, като на 12 от тях е единствен автор (32 %). Като добавим и публикациите по дисертацията, които са изцяло самостоятелни, процентите са съответно 64 % и 41 %.

Д-р Сакалян е посочил 186 цитирания на свои научни трудове. Реалният им брой обаче е 184, защото публикация № 20 има 2, а не 3 цитирания и Hubenov (2012) не цитира поотделно дисертацията и автореферата, както е посочено в документите по конкурса, а цитира само дисертацията. Четири от цитиранията представляват публикувани рецензии за монографията върху семейство Buprestidae в България в чуждестранно и български списания, а 14 от цитиранията са в списания с IF. Силно впечатление прави големият брой на цитираните публикации – 43. Рядко се среща такъв случай, когато практически всички публикации на един ентомолог са цитирани. Този факт, както и стойността на h-индекса = 7 показват признанието на резултатите от изследванията на д-р Сакалян.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Доц. Владимир Сакалян е изграден специалист по насекомите от семейство Buprestidae в международен мащаб с постижения в областта на фаунистиката, таксономията и зоогеографията и на други групи

твърдокрили. Запознат е със съвременните методи на проучване и е създател на нови такива. Работи съвестно и компетентно, често съвместно с известни чуждестранни ентомолози. Отговаря по всички показатели на изискванията за академичната длъжност доцент. Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да предложи на Научния съвет на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН да избере ВЛАДИМИР ПАРУНАК САКАЛЯН за доцент.

Съставил становището:

(доц. д-р Алекси Попов)

17 ноември 2015